

Til Energi og Miljøkomiteen

20.03.2025

Innspill til forslag om ny lovhjemmel i plan- og bygningsloven

Viser til Representantforslag 110 L (2024-2025) om *midlertidig lovhjemmel om unntak i plan- og bygningsloven ved kriser, katastrofer eller andre ekstraordinære situasjoner i fredstid*.

Som Norges største friluftslivsorganisasjon jobber Den Norske Turistforening (DNT) for å bidra til å ivareta friluftslivet sitt natur- og kulturgrunnlag. Intakt natur og velfungerende økosystemtjenester er en livsnødvendighet for oss og framtidige generasjoner. Bit-for-bit-nedbygging og forvitring av demokratiske prosesser truer dette.

Representantene har fremmet forslag om unntak fra plan og byggesaksbehandling for tiltak fremmet av *samfunnsviktige virksomheter*, uten en nærmere avgrensing eller definisjon av hva hvilke virksomheter dette gjelder, eller hvordan de er avgjørende for Norges sikkerhet. Behovet for å styrke Kongsberg som vertskommune for Kongsberg Gruppen er forelagt som eksempel, men uten en tydelig forklaring på hvordan tidkrevende planprosesser eller forsinket kontorutbygging akkurat på Moane Vest bidrar til å svekke Kongsberg Gruppen som leverandør av forsvarsmateriell og trygghetsgarantist for rikets sikkerhet.

Representantene etterspør handlekraft i en krevende tid, men handlekraft kan neppe representeres ved å forskuttere bygging av kontorlokaler for kommersielle interesser som Kongsberg Gruppen representerer, på tvers av forurensingsloven, plan- og bygningsloven, EUs avløpsdirektiv og vannforskriften, og dermed risikere miljøskadelige utslipp til Numedalslågen og Oslofjorden inntil det nye renseanlegget i Sellikdalen er på plass.

Den økende bevisstheten rundt konsekvensene av bit-for-bit nedbygging av natur og forurensing av Oslofjorden mm. burde ført til en styrking av naturens rettsvern, og ikke som dette forslaget legger opp til, en ytterligere svekkelse. DNT anerkjenner den geopolitiske situasjonen Norge er en del av, men naturkrisen forsvinner ikke selv om verden står i en sikkerhetskrise.

Om det er av samfunnskritisk betydning at Kongsberg Gruppen umiddelbart får utvidet kontorkapasitet, kan de bruke andre ferdig regulerte tomter, eller eksisterende hjemler i plan- og bygningsloven (som pbl § 20-1 første ledd bokstav j)¹ til å oppføre en reelt midlertidig brakkerigg. Videre er det godt kjent at Kongsberg Gruppen også bygger ut næringslokaler i Horten Industripark, i tillegg til at de utvider og åpner nye kontorer ved en rekke andre lokaliteter i Norge, så vi kan vanskelig se at utbyggingen i Kongsberg Teknologipark er avgjørende for annet en næringsinteresser.

DNT ser ikke hvordan forslaget om å tillate midlertidige tiltak, som er hentet fra en proposisjon som hadde til hensikt å raskt øke antallet innkvarteringsplasser under flyktningkrisen fra Syria, skal bidra til å sikre landet mot kriser og katastrofer. Etter vår forståelse er det også usikkert om

¹ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71/KAPITTEL_4-1#%C2%A720-2

anvendelse av den nye hjemmelen vil kunne gi løyve til å bygge og ta i bruk kontorlokalene til Kongsberg Gruppen inntil renseanlegget er oppført og reguleringsplanen kan godkjennes, ettersom innsigelsen fra Statsforvalteren som Miljødirektoratet støtter, også er hjemlet i forurensingsloven. For at dette skal la seg gjennomføre slik Høyre håper, ville det være en slags ekstrem dispensasjonspraksis som setter til side flere vesentlige lovverk.

Midlertidige tiltak er for øvrig definert i plan- og bygningsloven som tiltak som skal plasseres i en periode fra 2 måneder og inntil 2 år². Det kan derfor vanskelig sies å være midlertidig å oppføre store bygg som skal inngå i en reguleringsplan tilknyttet en eksisterende industripark – dette synes i all hovedsak å være en måte å få gjennom varige tiltak, uten å måtte forholde seg til natur- og miljøhensyn og ressurskrevende byråkrati.

DNT mener at representantforslaget ikke har klart å fremlegge så presserende, samfunnskritiske behov eller unntakstilstander at det kan legitimeres å sette til side alle andre samfunnsinteresser og demokratiske prosesser.

Da Stortinget behandlet proposisjonen denne hjemmelen stammer fra, ble forslaget stemt ned, og Solberg-regjeringen fikk kritikk for å ikke ha sendt en så prinsipiell og vesentlig sak på høring før det ble fremmet for Stortinget. Det er derfor skuffende at Høyre nå forsøker å få tilsvarende hjemmel vedtatt gjennom et representantforslag, og denne gangen med en enda videre definisjon av krisesituasjon enn stortingsflertallet den gang sa var for vid. Også i krisetider må lovendringer følge ryddige demokratiske prosesser.

Vi oppfordrer komiteen til å vise respekt og tillit til eksisterende lovverk og planprosesser og stemme imot forslaget.

Med hilsen

Tor Kåpvik
Konstituert generalsekretær
Den Norske Turistforening

Siren Juliussen
Seniorrådgiver, energi og naturforvaltning
Den Norske Turistforening

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-20-1-m.v.-svar-pa-sporsmal-om-soknadsplikt-for-gjentakende-sesongbaserte-midlertidige-tiltak/id2992517/>